

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки

Факультет (інститут) географічний

Кафедра економічної та соціальної географії

СИЛАБУС

нормативної навчальної дисципліни

КУРСОВА РОБОТА З ГЕОГРАФІЇ

підготовки _____ бакалавра _____

галузі знань _____ 01 Освіта / Педагогіка _____

спеціальності _____ 014 Середня освіта (Географія) _____

освітньо-професійна програма Географія. Економіка _____

Силабус навчальної дисципліни «КУРСОВА РОБОТА З ГЕОГРАФІЇ» підготовки бакалавр, галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 014 Середня освіта (Географія), за освітньою програмою «Географія. Економіка».

Розробник: Потапова А. Г., доцент кафедри економічної та соціальної географії, кандидат географічних наук, доцент

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри економічної та соціальної географії
Протокол № 1 від 30 серпня 2021 р.

В. о. завідувача кафедри: _____

Погребський Т. Г.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка Спеціальність: 014 Середня освіта (Географія) Освітня програма (спеціалізація): Географія. Економіка Бакалавр	Обов'язкова
Кількість годин/кредитів 60/2		Рік навчання – 4
		Семестр – 7-ий
ІНДЗ: <u>немає</u>		Лекції
		Практичні (семінарські)
		Самостійна робота – 54 год.
		Консультації – 6 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання		українська

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Викладач	Потапова Алла Геннадіївна
Науковий ступінь	Кандидат географічних наук
Вчене звання	Доцент
Посада	Доцент кафедри економічної та соціальної географії
Профайл	https://wiki.vnu.edu.ua/wiki/Потапова_Алла_Геннадіївна
Телефон	+380503783394
e-mail	potapova.alla@vnu.edu.ua
Консультації	Очні консультації: 2 академічні години кожен вівторок 15.00–16.00, аудиторія С-607А

Анотація курсу

Курсова робота з географії є складовим елементом багатогранного блоку професійної підготовки майбутніх фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 014 Середня освіта. Географія, освітньо-професійної програми Середня освіта. Географія. Економіка.

Дисципліна ґрунтується на системному підході до ефективної взаємодії усіх ланок виробництва в агросфері: зберігання, транспортування, переробка сільськогосподарської продукції і доведення до продажу шляхом налагодження

управлінського, технологічного процесу, залучення матеріально-технічних і фінансових ресурсів для задоволення попиту і вимог споживачів.

Курсова робота з географії – вид індивідуальної роботи студентів, яку виконують з метою формування навичок самостійної роботи з науковими джерелами та опанування методики досліджень, набуття компетенції щодо визначення і аналізу наукової та практичної проблематики з організації готельного господарства, узагальнення опрацьованого матеріалу, обґрунтування висновків, вміння розробляти та формулювати обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення досліджених у роботі процесів.

Пререквізити дисципліни

Вивчення дисципліни передбачає попереднє засвоєння кредитів з теорії та практики: «Фізичної географії України», «Ландшафтознавства», «Економічної та соціальної географії України», «Географії АПК», «Географії населення», «Основ суспільної географії» тощо.

Постреквізити дисципліни

Курсова робота з географії дозволяє студенту закріпити отримані теоретичні знання, поєднати теорію з практикою, проявити самостійність у прийнятті рішень, набуті передового досвіду з проблем, які вивчаються, а також результатом проведених студентом власних досліджень у діяльності реальних підприємств.

Мета і завдання навчальної дисципліни

Метою курсової роботи є навчити студентів застосовувати наукові методи, принципи і підходи для дослідження обраної проблеми, аналізу і знаходження шляхів покращення.

Основні завдання курсової роботи:

- освоїти камеральні методи дослідження підприємств народного господарства;
- ознайомитися виробничою, матеріально-технічною та організаційно-функціональною структурою управління підприємствами регіонів;
- оволодіти здатністю аналізувати сучасний стан господарського комплексу та ринку послуг, виявляти перспективи розвитку;
- давати рекомендації та знаходити способи вирішення існуючих проблем;
- застосовувати набуті знання в освіті.

Згідно з вимогами освітньо-кваліфікаційної програми студенти повинні

знати: основні історичні етапи розвитку предметної області (**ПРН 1**); термінологію і номенклатуру, розуміти основні концепції, теорії та загальну структуру географічної та економічної наук, закони і закономірності, різні погляди на проблемні питання сучасної географії й економіки (**ПРН 10**); методи навчання, користуватися географічною та картографічною мовою в навчальному процесі, застосовувати алгоритми використання картографічної

продукції при характеристиці окремих географічних об'єктів і територій (**ПРН 15**).

вміти: оперувати базовими категоріями та поняттями спеціальності (**ПРН 5**); пояснювати зміни, які відбуваються у географічному середовищі під впливом природних і антропогенних чинників, формулювати наслідки і детермінанти в контексті концепції сталого розвитку людства (**ПРН 13**); усвідомлювати роль і місце України у сучасному світі в контексті географічних та економічних чинників її розвитку (**ПРН 14**).

Результати навчання (компетентності).

До кінця написання курсової роботи студенти набудуть такі компетентності:

загальні компетентності:

– знання й розуміння предметної професійної діяльності та здатність до професійного розвитку та навчання впродовж життя (**ЗК 2**);

– здатність до використання сучасних, у тому числі інформаційних технологій, володіння навичками застосування програмних засобів (**ЗК 3**);

– здатність до письмової й усної комунікації державною мовою (**ЗК 4**);

– здатність працювати автономно та в команді, забезпечувати якість виконання робіт і оцінювання їх результатів, приймати обґрунтовані рішення (**ЗК 7**);

– здатність до пошуку, обробки та критичного аналізу інформації з різних джерел, до інноваційного мислення, креативності, до генерування нових ідей (**ЗК 8**);

– здатність до використання знань в практичній діяльності, до адаптації та дії в нових умовах (**ЗК 9**).

спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

– здатність застосовувати набуті географічні, економічні та психолого-педагогічні компетентності для формування в учнів ключових і предметних компетентностей на рівні базової середньої освіти (**ФК 1**);

– здатність використовувати поняття, концепції, теорії географії й економіки для комплексної характеристики природних та соціально-економічних явищ і процесів на різних просторових рівнях (глобальному, регіональному, в межах України, локальному) (**ПК 1**);

– здатність пояснювати закономірності територіальної організації суспільного виробництва, просторових процесів та форм організації життя людей у світі, його регіонах і країнах (**ПК 4**);

– здатність встановлювати роль і місце України у сучасному світі в контексті географічних чинників її розвитку, аналізувати і пояснювати особливості геопросторової організації її природи, населення і господарства (**ПК 5**);

– здатність пояснювати закономірності територіальної організації суспільного виробництва, просторових процесів і форм організації життя людей у світі, регіонах, країнах (**ПК 9**);

– здатність виконувати прийоми опису, аналізу, систематизації інформації, отриманої із загальногеографічних та тематичних карт, представляти за картами комплексну географічну оцінку території, укладати картографічні твори з використанням сучасних інформаційних технологій (ПК 10).

СТРУКТУРА КУРСОВОЇ РОБОТИ

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекції.	Практичні роботи.	Самостійна робота	Консультації	Форма контролю */ Бали
Змістовий модуль 1. Ресурсний потенціал України						
Тема 1. Об'єкт, предмет, теоретичні основи і завдання курсу географії України. Україна на політичній карті світу та у системі світового господарства.	6			6	-	ДС, ДБ,ІРС / 7
Тема 2. Народонаселення України	6,5			6	0,5	ДС, ДБ,ІРС / 7
Тема 3. Паливно-енергетичний комплекс України	4,5			4	0,5	ДС, ДБ,ІРС / 8
Тема 4. Металургійний комплекс України	2,5			2	0,5	ДС, ДБ,ІРС / 7
Тема 5. Машинобудівний комплекс України	2,5			2	0,5	ДС, ДБ,ІРС / 7
Тема 6. Хімічно-лісовий комплекс України	2,5			2	0,5	ДС, ДБ,ІРС / 7
Тема 7. Агропромисловий комплекс України	4,5			4	0,5	ДС, ДБ,ІРС / 7
Модульна контрольна робота 1						-
Разом за модулем 1	23			20	3	50
Змістовий модуль 2. Економічні райони України						
Тема 8. Донецький економічний район	5			5	-	ДС, ДБ,ІРС / 3
Тема 9. Придніпровський економічний район	5,5			5	0,5	ДС, ДБ,ІРС / 3
Тема 10. Північно-Східний економічний район	4,5			4	0,5	ДС, ДБ,ІРС / 2
Тема 11. Столичний економічний район	4,5			4	0,5	ДС, ДБ,ІРС / 2
Тема 12. Центральний економічний район	4			4	-	ДС, ДБ,ІРС / 2
Тема 13. Подільський економічний район	2,5			2	0,5	ДС, ДБ,ІРС / 2
Тема 14. Карпатський економічний район	4,5			4	0,5	ДС, ДБ,ІРС / 2
Тема 15. Північно-Західний економічний район	4,5			4	0,5	ДС, ДБ,ІРС / 2

Тема 16. Причорноморський економічний район	2			2	-	ДС, ДБ, ІРС / 2
Модульна контрольна робота 2						КР / 30
Разом за модулем 2	37			34	3	50
Всього годин / Балів	60			54	6	100

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР / КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

ЕТАПИ НАПИСАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

1. Організаційний етап

Розробка індивідуального графіка. Узгодження графіка з науковим керівником. Ознайомлення з вимогами, що висуваються до курсових робіт; методами наукової роботи; технікою організації та гігієни праці. Затвердження теми роботи; підбір та вивчення джерел; планування дослідження.

2. Дослідницька робота

Систематичне вивчення літератури по темі, її критичне осмислення. Уточнення плану роботи, коректування його з керівником. Накопичення, збір та аналіз матеріалу за темою. Оформлення попередніх результатів роботи та висновків.

3. Написання тексту та оформлення роботи

Зведення результатів дослідження. Складення плану, композиції, структури та обсягу роботи. Написання та оформлення тексту (таблиці, графіки, діаграми). Оформлення додатків, друк роботи, підготовка матеріалів до захисту.

4. Подання курсової роботи на рецензування та порядок її захисту

Не пізніше, ніж за два тижні до початку екзаменаційної сесії, студент подає курсову роботу науковому керівнику, який рецензує її та оцінює за стобальною системою.

У рецензії науковий керівник дає її стисло характеристику, оцінює теоретичний рівень, глибину проведених досліджень, доцільність і обґрунтованість запропонованих рішень, переваги та недоліки, якість і відповідність оформлення.

Досвід рецензування показує, що в курсових роботах зустрічаються такі недоліки:

- необґрунтованість висновків, зроблених на занадто оптимістичних припущеннях, не підкріплених фактичними даними;
- відхід від теми (тема курсової роботи передбачає дослідження одних питань, а фактично розкриваються інші);
- безсистемний виклад аналітичних розрахунків, невміння виділити головне, найбільш актуальне;
- арифметичні помилки;
- недотримання методичних рекомендацій у послідовності виконання курсової роботи.

У разі негативної оцінки курсова робота разом з рецензією повертається студенту, який повинен доопрацювати її з врахуванням зауважень і лише після цього доопрацьований варіант разом із рецензією подати науковому керівнику для повторної перевірки.

Якщо попередня оцінка позитивна, то студент допускається та готується до захисту курсової роботи.

Остаточна курсова робота оцінюється після її захисту за стобальною системою.

4. Захист курсової роботи

Підготовка усного (7 хв.) та письмового звіту виступу. Захист роботи.

ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Зміст роботи	Оформлення роботи	Захист роботи	Загальна кількість балів
до 50	до 20	до 30	100

Оцінювання курсової роботи здійснюється у порядку, передбаченому прийнятою у Волинському національному університеті імені Лесі Українки системою контролю знань:

за національною (чотирибальною) шкалою:

- відмінно;
- добре;
- задовільно;
- незадовільно.

за 100-бальною шкалою:

90–100 балів – відмінно (відмінне виконання з незначними помилками);

82–89 балів – добре (вище середніх стандартів, але з деякими помилками);

75–81 балів – добре (в цілому змістова робота зі значними помилками);

67–74 балів – задовільно (чітко, але зі значними недоліками);

60–66 балів – задовільно (виконання відповідає мінімальним критеріям);

менше 60 балів – незадовільно.

При визначенні оцінки курсової роботи приймається до уваги рівень теоретичної, наукової та практичної підготовки студентів.

Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 – 81	Добре
67 – 74	Задовільно
60 – 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Балабанов Г. В., Кавецький І. Й., Качаєв Ю. Д. Трансформація територіальної організації господарства України. *Український географічний журнал*. 2001. № 3. С. 81–91.
2. Бандур С. І., Заяць Т. А., Фащевський М. І. Структурна трансформація економіки України: тенденції, соціальні наслідки, перспективи. К. : РВПС України НАН України, 1999. 268 с.
3. Горленко І. А., Руденко Л. Г., Малюк С. Н., Лебедь Н. П. Сбалансированное экономическое, социальное и экологическое развитие территории. (Экономико-географические аспекты). К., 1991. 56 с.
4. Горленко І. О., Тарангул Л. Л. Економічні райони України: посібник. К., 1999. 205 с.
5. Данилишин Б. М., Чернюк Л. Г., Горська О. В., Фащевський М. І. Продуктивні сили економічних районів України. К. : Нічлава, 2000. 520 с.
6. Качаєв Ю. Д. Рейтинг інвестиційної привабливості міст України крізь призму приватизаційних процесів у 2000 році. *Економічні есе*. К., 2001. Вип. 2 (10). С. 68–81.
7. Krasnopol'skaja N., Potapowa A., Benediuk W., Pogreb'skij T. Aspekty społeczno-ekonomiczne kształtowania się i wykorzystania potencjału edukacyjnego (na przykładzie Północno-Zachodniego Regionu Ekonomicznego Ukrainy). *Acta Geographica Silesiana*. № 11/2 (26). Uniwersytet Śląski Wydział Nauk o Ziemi Sosnowiec 2017. S. 31–36.
8. Краснопольська Н. В., Потапова А. Г., Папаєвич Н. М. Регіональний аналіз використання трудового потенціалу на прикладі Волинської області. *Вісник Волинського інституту економіки та менеджменту*. 2017. № 19. С. 111–117.
9. Мельник П. В., Максименко І. А., Старостенко Г. Г. Соціально-економічні процеси: методологія дослідження та управління їхнім розвитком. Ірпінь : АДПС України, 2000. 451 с.
10. Нагірна В. П. Типізація сільських регіонів України із суспільно-географічних позицій. *Регіональна економіка*. 1998. № 3. С. 69–78.
11. Підгрушний Г. П. Особливості, тенденції та перспективні напрямки розвитку промисловості України та її регіонів. *Український географічний журнал*. 2000. № 2. С. 20–25.
12. Пістун М. Д. Основи теорії суспільної географії: навч. посіб. К. : Вища школа, 1996. 231 с.
13. Побурко Я. О., Матовський С. О., Павелко Р. В. Інтегральна оцінка та порівняння соціально-економічного стану регіонів. *Регіони України. Економіко-статистичні порівняння*. 2000. № 4–5. 87 с.
14. Поповкін В. А. До економічного районування України. *Український географічний журнал*. 1993. № 2. С. 55–60.
15. Поповкін В. А. Регіонально-цілісний підхід в економіці. К. : Наукова думка, 1993. 218 с.
16. Поповкін В. А., Калитенко А. П., Розинка В. О. Рівні соціально-економічного розвитку регіонів України. К., 1994. 78 с.

17. Поповкін В. А., Калитенко А. П., Розинка В. О. Рівні соціально-економічного розвитку регіонів України. *Наукові доповіді Національного інституту стратегічних досліджень*. К., 1994. Вип. 24. 77 с.
18. Потапова А. Г. Економічний потенціал регіону: методичний посібник. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2012. 81 с.
19. Потапова А. Г. Економічний потенціал регіону: методичні рекомендації до виконання курсової роботи. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2016. 29 с.
20. Потапова А. Г., Краснопольська Н. В. Економічний потенціал Волинської області: монографія. Луцьк : Волиньполіграф, 2016. 174 с.
21. Потапова А. Г. Оцінка економічного потенціалу Волинського регіону. *Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Географічні науки*. 2012. № 9 (234). С. 64–69.
22. Потапова А. Г., Васильчик О. М. Вплив природно-ресурсного потенціалу на спеціалізацію сільськогосподарського виробництва у Луцькому районі. *Природа Західного Полісся та прилеглих територій : зб. наук. пр. / за заг. ред. Ф. В. Зузука*. Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2014. № 11. С. 114–119.
23. Потапова А. Г., Гоць О. В. Характеристика трудового потенціалу Волинської області. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Географічні науки*. 2014. № 11 (288). С. 94–99.
24. Потапова А. Г., Гоць О. В. Характеристика інвестиційного потенціалу Волинської області. *Наукові записки СумДПУ імені А. С. Макаренка. Географічні науки*. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2015. Вип. 6. С. 81–86.
25. Потапова А. Г. Економічний потенціал Волинської області. *Первый независимый научный вестник=First independent scientific journal. Перспективные направления развития современной науки (19.06.2015 Киев, Украина)*. 2015. № 1. Ч. 2. Київ : Громадська Організація «Фундація Економічних Ініціатив». С. 8–12.
26. Потапова А. Г., Краснопольська Н. В., Шеремета І. А. Наукові підходи до формування та функціонування фінансового потенціалу регіону. *Первый независимый научный вестник=First independent scientific journal*. К., 2016. № 6. С. 11–16.
27. Потапова А. Г., Краснопольська Н. В., Шеремета І. А. Динаміка наукового потенціалу Волинської області. *Вісник Волинського інституту економіки та менеджменту*. 2016. № 14. С. 240–244.
28. Потапова А. Г., Краснопольська Н. В., Шеремета І. А. Просторовий аналіз наукового потенціалу Західного регіону України. *Матеріали XII Міжнародної наукової інтернет-конференції «Сучасна наука в мережі Internet» (16-18 лютого 2016 року)*. Київ : ТК Меганом. С. 23–30.
29. Alla Potapova, Anastasiia Lemekhova. Employment potential of the Volyn region: its content and importance in the conditions of market economy. *Часопис*

соціально-економічної географії. Випуск 21 (2). Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016.– С. 80–84.

30. Потапова А. Г., Краснопольська Н. В. Формування ресурсної бази наукового потенціалу Волинської області. *Вісник Волинського інституту економіки та менеджменту*. 2017. № 17. С. 259–264.

31. Потапова А. Г. Управління розвитком регіону: практикум. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2017. 100 с.

32. Потапова А. Г., Голуб Г. С. Менеджмент регіонального розвитку: практикум. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2016. 45 с.

33. Проблемы комплексного развития территории / [отв. ред. Горленко И. А. и др.]. К. : Наукова думка, 1994. 295 с.

34. Саушкин Ю. Г. Экономическая география: история, теория, методы, практика. М., 1973.

35. Філіпенко А. С., Рогач О. І., Шнирков О. І. Світова економіка. К. : Либідь, 2000. 582 с.

36. 38. Фащевський М. І., Немченко М. П. Пріоритетний напрям дослідження географії населення в сучасний період. *Український географічний журнал*. 2001. № 3. С. 91–98.

37. Фащевський М. І., Палій Т. М., Немченко М. П. Порівняльний аналіз умов життєдіяльності областей України. *Економіка України*. 1991. № 10. С. 71–76.